

NEPCon OÜ
Toomas Tammeleht
ttammeleht@nepcon.org

13.09.2019 nr 152

Seoses RMK FSC korralise auditiga esitame keskkonnaühenduste poolt kommentaarid, mis tõendavad FSC nõuete korduvat ja süsteemset rikkumist. Leiame, et alltoodud näidete varal on põhjendatud mitme suure parandusnõude avamine RMK metsamajandamise säästvamaks muutmiseks ja FSC nõuetele vastavaks viimiseks.

Ohustatud, haruldaste, sh kaitstavate liikide elupaikade hävitamine ja kahjustamine.

Kuigi oleme korduvalt esitanud RMK FSC auditite jooksul näiteid ohustatud ja haruldaste liikide elupaikade kahjustamisest, ei ole tänaseni RMK metsamajandamise praktika muutunud. Paraku on meil taolisi näiteid ka seekord esitada. Selline tegevus on täielikus vastuolus FSC kriteeriumiga 6.2. Näidetes toodud liigid on kõik Eesti punase nimestiku hinnangu kohaselt ohustatud – metsis on hinnatud IUCNi ohustatuse kategoorias ohualtiks (VU), kopsusamblik ohulähedaseks (NT) ja koobassamblik samuti ohulähedaseks (NT). Lisaks on seekord ohtu seatud [redacted] elupaik. RMK ei tegele aktiivselt ohustatud ja haruldaste liikide kaardistamise ja jälgimisega, mistõttu on ettevõtte tegevus otseses vastuolus NEPConi koostatud FSC ajutise standardi indikaatoritega 6.2.1 ja 6.2.2 ning on üldises vastuolus FSC kriteeriumiga 6.2.

1. [redacted] metsisemängu keskosale [redacted] on esitatud lageraieks teatiseid kv [redacted]
2. [redacted] metsisemängu keskosas [redacted] teostati 2018/2019 talvel lageraie. Raie teostati vaatamata sellele, et RMK oli alal paiknevatest väärtustest teadlik ja probleemsetest raietest teavitati täiendavalt juhatuse liiget (LISA 1). Raie teostamise järel alal korralikku metsisemängu enam 2019. a seire põhjal ei toimunud: ala külastas vaid 1 kukk ja kanad mängupaika ei tulnudki, st kahjustati oluliselt liigi elupaika.

Liigi elupaiga kahjustamisest hoidumiseks on piiritletud mängualal vajalik sihtkaitsevööndi kaitsekord ja väljaspool mänguala elupaigas minimaalselt püsielupaiga piiranguvööndi kaitsekord. Sellised põhimõtted tulenevad liigi kaitse tegevuskavadest ja püsielupaiga kaitsekorrast. Väide, et seadus kohustab justkui vaid pooli metsiseelupaiku kaitsma ja enam on juba kaitstavatel aladel, ei pea paika. Metsis kuulub FSC mõistes ohustatud ja haruldaste liikide hulka, kelle elupaiku sertifikaati omav majandaja peab hoidma ja põhjendamatuid omaalgatuslikke erandeid osade elupaikade mittehoidmise osas ei või majandaja teha.

SA EESTIMAA LOODUSE FOND

Lai 29, 51014 Tartu Tel.+372 7428 443 Faks 742 8166 E-mail:elf@elfond.ee www.elfond.ee
Reg. No 90001457 Nordea Pank a/a 17000076315

Eeldame, et majandaja väidab, et seoses Rail Balticu mõjude leevendamiseega on paljud nimetatud raied jäänud tegemata ja peatatud. Majandaja peab aga selgitama, miks lubamatuid raieid üldse planeeritakse. Samuti ei saa pidada vastuvõetavaks olukorda, kus loodusväärtuste hävitamisest hoidumiseks peatatakse raied alles peale avalikkuse tähelepanu tekkimist, ekspertide korduvaid palveid aga eiratakse.

3. RMK poolt on teostatud lageraie LS019 er 13, mis kattus III kaitsekategooria liigi harilik kopsusamblik Keskkonnaregistrisse kantud elupaigaga (ID: -906 683 186). Registriobjektile oli alamkirjetena lisatud liigi täpsed leiukohad (ID: 707 893 718, 230 945 338, 154 916 236). Raie käigus on hävitatud kogu kaitstava liigi alal esinenud asurkond (kõik isendid selles elupaigas), ühtegi kopsusamblikuga asustatud puud raie käigus ei säilitatud. Selline kaitstava liigi elupaiga hävitamine on otseselt vastuolus Looduskaitseaduse § 55 lg 8-ga, mis keelab väljaspool kaitstavaid alasid III kaitsekategooria seeneliigi isendite kahjustamise ulatuses, mis ohustab liigi säilimist elupaigas. Keskkonnaamet juhtis piirangule tähelepanu ka metsateatise menetluses ja seadis kaitstavast liigist tulenevalt tingimuse: "Eraldise põhjaosas kattub tööala kaitstava loodusobjektiga: III kategooria kaitsealune liik: *Lobaria pulmonaria* (harilik kopsusamblik). Keskkonnaregistris piiritletud kasvukohas on uuendusraie keelatud juhul, kui raiet soovitakse teostada sellises ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles kasvukohas (LKS § 55 lg 8)."

RMK-l oli olemas informatsioon kaitstava liigi täpse paiknemise kohta, samuti teave, et kaitstava liigi elupaiga hävitamisega rikutakse seadust. Kõigele vaatamata on tahtlikult seadust rikutud, samuti eiratud Keskkonnaameti seatud tingimusi. Antud asjas on Keskkonnainspeksioon rikkumise tuvastanud ja alustanud menetlust.

4. Kv LD290 er 1 hävitati lageraiega hariliku kopsusambliku elupaik ja osa Keskkonnaregistrisse kantud kanakulli elupaigast, ala kvalifitseerus esinduslikuks vääriselupaigaks. Antud teemal peeti RMK-ga kirjavahetust (LISA 2). Majandaja väitis, et raie käigus säilitati kopsusambliku elupaik ühe kasetüüka säilitamise kaudu. On hästi teada, et antud liigi säilimise tõenäosus lageraie järel on väga väike. Ammugi ei säili liik, kui hoitakse alles kasetüügas, samas kui liik asustas Keskkonnaregistri andmetel raiutud alal hoopis haabasid ja kasel neil ei esine. Antud juhtum on märgilise tähendusega. Kirjavahetuses esinevad etteheited hoopis teataja aadressil ja lõpuks ei soovita sarnastest juhtumitest hoidumiseks astuda ühtegi täiendavat sammu.

5. Kv KD100 er 13 raiuti lageraiega ohustatud ja kaitstava liigi, ühtlasi vääriselupaikade tunnusliigi harilik koobassamblik Keskkonnaregistrisse kantud elupaik. Raie kooskõlastamisel seadis Keskkonnaamet tingimuse, et raiete käigus peab säilitama kaitstava liigi poolt asustatud puud ja jätma nende ümber puhvriks puudegruppe. Raiet tehes eirati täielikult ameti poolt seatud tingimusi, kõik teadaolevad asustatud puud raiuti ja puudegruppe ei jäetud. Tekib kahtlus, et majandaja ei ole üldse teadlik, et sageli on võimalik EELISE andmebaasist vaadata liikide täpseid paiknemisi elupaiga piires ja seepärast puudub oskus ameti seatud tingimusi järgida. Teine võimalus on teadlik ja tahtlik kaitstavate liikide elupaikade hävitamine, eirates isegi Keskkonnaameti poolt seatud tingimusi, mis tagaksid minimaalseima seadusest tuleneva kaitsevadjaduse.

6. Palume uuesti hinnata majandaja tegevust metsise elupaikades maaparandustöid teostades. Näiteid rikkumistest oleme toonud korduvalt, sh eelmise auditi raames. Eelmise auditi raames jäi rikkumine käsitlemata, sest majandaja esitas valeväite, et kuivenduse negatiivne mõju pole

metsisele tõestatud. Kuivendus on kehtivas metsise kaitse tegevuskavas toodud kui üks olulisimaid ohutegureid ja selle kinnituseks on esitatud teaduskirjanduse loend. Sama teadmine kajastub ka kahes varasemas metsise kaitsekavas.

Peame ka viitama ebaloogilisusele RMK rikkumiste statistikas. Keskkonnainspeksioon ei alusta rikkumismenetlust RMK kui asutuse suhtes, alati on rikkujaks kindel isik, RMK töötaja või alltöövõtja. Majandaja kohta objektiivse ülevaate saamiseks on vajalik jälgida rikkumisi, mis on toime pandud majandaja hallataval maal. Reeglina on rikkumised toime pandud puuduste tõttu protsessides või juhtimises. Nii ka antud juhul. Oleme korduvalt majandajale püüdnud selgitada, et vääriselupaikade tunnusliikideks olevate kaitstavate ja ohustatud liikide Keskkonnaregistrisse kantud elupaigad peavad enne majandamist tingimata läbima vääriselupaigainventuuri. Samuti oleme majandajale teinud ettepanekuid arutada kaitstavate liikide elupaikade säilitamiseks vajalikke tingimusi. Siiani on sellest keeldutud ja väidetud, et tingimuste väljatöötamisega tegeletakse ise.

RMK hallatavatel maadel toimuvale haruldaste ja ohustatud liikide elupaikade hävitamisele oleme tähelepanu juhtinud kõikide viimastel aastatel toimunud auditite raames. Arusaadava põhjuseta jäeti antud probleem eelmise auditi raames rikkumisena üldse nimetamata. Majandajapoolsed rikkumised aga jätkuvad ja on muutunud üha tõsisemateks, eiratakse isegi Keskkonnaameti seatud tingimusi ja ekspertide korduvaid palveid.

Kuivendus

1. Uute kraavide rajamine. Käesoleval aasta alguses kuulutati RMK poolt välja hange Prählamäe maaparandussüsteemi rekonstrueerimiseks. Projekti põhjal suunati rekonstrueerimisse 13 km 1950ndatel rajatud (osaliselt toimimast lakanud) kraave ja kavandati rajada 12 km uusi kraave. Tegu on pikalt majandustegevusest väljas olnud märgade metsade massiiviga, mis piirneb Pihla-Kaibaldi kaitsealaga, keskseks eesvooluks on Nuutri jõgi, mis on [redacted] elupaik ja lõheliste jõgi.

Prählamäe projekti puhul on tegu maaparandusest praktiliselt mõjutamata ulatusliku metsaala kuivendamisega ja uue maaparandusobjekti rajamisega. Tegemist on RMK metsamajandamise hea tavaga selgelt vastuolus oleva tegevusega: "Kuivendussüsteemi rekonstrueerimisel projekteeritakse uusi kuivenduskraave üksnes varasemate oluliste ehitusvigade parandamiseks ja liiklusvõimaluste (teede ehitamine või rekonstrueerimine) kindlustamiseks või parandamiseks." Ühtlasi on tegu NEPConi poolt koostatud FSC ajutise standardi indikaatori 6.3.5. väga olulise rikkumisega: "Olemasolevatest kuivenduskraavidest mõjutamata metsaosi ei tohi kuivendada".

2. Palume hinnata kuivenduse mõjude analüüsi kaasatud eksperthinnangute (<https://www.rmk.ee/organisatsioon/keskkonnategevus/keskkonnamoju-analuusid>) pädevust ja piisavust. Ekspert hinnangutes ei ole esitatud mingeid viiteid (teadustööd, analüüsid, metsatüübiga seotud elustiku nõudlus jne), millele hinnang tugineb. Esitatakse pelgalt arusaamatuid väiteid: „Teekraavide rekonstrueerimine ei suurenda kuivendusest tuleneda võivat negatiivset mõju, sest tee ja eraldise vahel on maapind kõrgem; Kuivendaja rekonstrueerimine ei avalda negatiivset mõju, sest maapinna kalle eraldise suunas; Eraldis kuivendusest tugevasti mõjutatud, asudes vahetult kraavide ääres. Praegu kobraсте poolt üle ujutatud. Kuivendajate rekonstrueerimine ei suurenda negatiivset mõju, kuna eraldis on

lootusetult kuivendatud“. Läbivalt on eksperthinnangutes leitud, et tegu ei ole hoidmist vajava kasvukohatüübiga, sest tüüp on metsakorralduses valesti määratud. Osadel objektidel on ekslikult määratuks nimetatud isegi kõik hinnatud eraldused. Kui metsakorralduse käigus on tõesti valdavalt kasvukohatüübi määramisega eksitud, siis ei tohiks korraldust aluseks võttes teha ka hinnatavate eralduste loetelu ja hindama peaks kõiki mõjualasse jäävaid metsaeraldusi.

3. Hinnata, kas huvilistel on võimalik RMK kodulehel toodud planeeritavate maaparandustööde asendiplaanide põhjal aru saada planeeritavatest töödest. Nt <https://media.rmk.ee/files/matsalu-rp-teed-ja-ylep22sud-plaan.pdf>

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Siim Kuresoo
SA Eestimaa Looduse Fond
juhatuse liige